Hukuk Bölümü 2006/36 E., 2006/40 K.

- **OLUMSUZ GÖREV UYUŞMAZLIĞI**

- 1086 S. HUKUK USULÜ MUHAKEMELERİ KANUNU(MÜLGA) [Madde 27]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 14]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [Madde 27]

"İçtihat Metni"

O L A Y

:Bartın İli, Amasra İlçesinde faaliyet gösteren TTK Amasra Taşkömürü İşletmesinin lavvar tesisinden çıkan atık suları arıtma yapmadan denize deşarj ederek denizi kirlettiği nedeniyle, Bartın Valiliğince, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 8/b. maddesine dayanılarak 21. maddesi uyarınca, adıgeçen İşletmeye 8.114,28 YTL. idari para cezası verilmiş; 21.6.2005 tarih ve 758 sayılı yazı ile tebliği üzerine davacı Kurum vekilince, söz konusu idari para cezasına ilişkin işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açılmıştır.

ZONGULDAK İDARE MAHKEMESİ; 30.6.2005 gün ve E:2005/658, K:2005/649 sayı ile, 1.6.2005 tarihinde yürürlüğe giren Kabahatler Kanunu'nun 2.,3.,27. ve Geçici 2. maddelerine göre, kabahat tanımı kapsamına giren idari para cezalarına karşı 1.6.2005 tarihinden sonra açılan davalarda sulh ceza mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiştir.

Davacı Kurum vekili, idari para cezasının kaldırılması istemiyle, 11.7.2005 gününde adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

AMASRA SULH CEZA MAHKEMESİ; 17.8.2005 gün ve E:2005/164, K.2005/192 sayı ile, itiraza konu idari para cezasının 2872 sayılı Yasa'nın 21. maddesine istinaden verildiği, aynı Yasa'nın 25. maddesine göre idari cezalara karşı cezanın tebliğ tarihinden itibaren en geç 7 gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği ve 27. maddesinde ise, bu kanunda yazılı fiiller hakkında verilecek idari nitelikte cezaların bu fiiller için diğer kanunlarda yazılı cezaların uygulanmasına engel olmayacağının düzenlendiği, bu durumda 2872 sayılı Yasa'nın 25. maddesi uyarınca itirazı incelemeye yetkili ve görevli yerin Zonguldak İdare Mahkemesi olduğu gerekçesiyle Mahkemenin görevsizliğine; dava dosyasının, kararın kesinleşmesinden sonra yetkili ve görevli Zonguldak İdare Mahkemesine gönderilmek üzere Cumhuriyet Savcılığına tevdiine karar vermiş; bu karar itiraz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Dosyanın gönderildiği Zonguldak İdare Mahkemesi'nce, 30.9.2005 gün ve E:2005/956, K:2005/905 sayı ile, adli yargı yerince görevsizlik kararı verilmesi durumunda HUMK. 27. madde uyarınca mahkeme tarafından dava dosyasının ancak adli yargı düzeni içerisinde yer alan mahkemelere gönderilebileceği, idari yargının görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verilerek dosyanın idari yargı merciine gönderilmesinin mevzuatta öngörülmediği, öte yandan aynı davada Mahkemelerince 30.6.2005 gün ve E:2005/658, K:2005/649 sayı ile görevsizlik kararı verilmiş olması nedeniyle son görevsizlik kararını veren adli yargı yerince 2247 sayılı Yasa'da öngörülen usulün izlenmesi gerekeceğinden bahisle, 2577 sayılı İ.Y.U.K. hükümlerine uygun olarak açılmayan dava dosyasının esas kaydının kapatılarak Mahkemesine iadesine karar verilmiştir.

Amasra Sulh Ceza Mahkemesi Hakimliğinin 17.10.2005 günlü yazısı ile idari yargı dosyasının istenilmesi üzerine Zonguldak İdare Mahkemesi Başkanlığınca, 31.10.2005 günlü yazı ile, temyiz edilmesi nedeniyle Danıştay'a gönderilen dava dosyasının henüz dönmediği bildirilmiştir.

Amasra Sulh Ceza Mahkemesi Hakimliğince uyuşmazlığın halli için dosyanın re'sen Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesi üzerine Başkanlık yazısı ile anılan İdare Mahkemesi kararının kesinleşme durumu sorulmuş olup, Zonguldak İdare Mahkemesi Başkanlığınca verilen 13.3.2006 günlü cevap yazısında, temyiz süreci sonuçlanmayan kararın kesinleşmediği belirtilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün,Cafer ŞAT'ın Başkanlığında , Üyeler: Dr. Atalay ÖZDEMİR, M. Lütfü ÜÇKARDEŞLER, Z. Nurhan YÜCEL, H. Ayfer ÖZDEMİR, Abdullah ARSLAN ve Levent ÖZÇELİK'in katılımlarıyla yapılan 3.4.2006 günlü toplantısında; Raportör- Savcı İsa YEĞENOĞLU'nun 2247 sayılı Yasa'da öngörülen koşulları taşımayan ve yönteme uymayan başvurunun reddi gerektiği yolundaki raporu ve dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ahmet BEŞİNCİ ile Danıştay Savcısı Ahmet Yahya ÖZDEMİR'in başvurunun reddi gerektiğine ilişkin yazılı ve sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

1-Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 13.10.1988 tarih ve 19958 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararının sonuç kısmında, " 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un bütünü ile incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanun'un uygulanması yönünden, 2. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebiyle başlayan yargılanması sonucunda sanığın mahkûmiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda Askeri ve Adli Ceza Mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması; bunun dışında kalan tüm görev ve hüküm uyuşmazlıklarının ' hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır." denilmekte olup, adli ceza mahkemesi ile idare mahkemesi arasında görev uyuşmazlığı doğduğu öne sürüldüğüne göre, başvurunun 2247 sayılı Yasa'nın uygulanması yönünden "hukuk uyuşmazlığı" kapsamında bulunduğu açıktır.

Hukuk uyuşmazlıklarında, görevli veya yetkili olmayan mahkemeye açılan davanın görev veya yetki yönünden reddedilerek dava dosyasının görevli veya yetkili mahkemeye gönderilmesi ancak aynı yargı düzeni içinde yer alan mahkemeler arasında olanaklı olup; bu hususa ilişkin H.M.U.K'nun 27. maddesiyle İ.Y.U.K.'nun 15. maddesinin 1. fıkrası (a) bendinin ikinci cümlesinde yer alan "görev" kuralları, aynı yargı düzeni içindeki mahkemelerin işbölümü esasına ilişkin düzenlemelerdir. Oysa yargı yolunu değiştiren görevsizlik kararı verilmesi durumunda , görevli olduğundan bahisle farklı bir yargı düzeninde yer alan mahkemeye dava dosyasının gönderilebilmesine olanak tanıyan bir düzenleme bulunmamaktadır.

Göreve ilişkin kararın, işbölümü esasına göre veya yargı yolu bakımından verilmiş olması farklı sonuçlar doğurmaktadır. Şöyle ki; işbölümü esasına göre verilen görevsizlik kararı sonucu dava dosyasının görevli mahkemeye gönderilmesi durumunda; dava başvuru tarihi itibariyle görevli mahkemede açılmış sayılmaktadır. Yargı yolunu değiştiren görevsizlik kararı verilmesi durumunda ise; görevli olduğu işaret edilen yargı yerinde, bu yargı yerinin uyguladığı usul kurallarına uygun olarak yeniden dava açılması zorunlu bulunmaktadır.

Olay kısmında belirtildiği üzere, adli yargı yerince görevsizlik kararı verilerek dava dosyasının idari yargı yerine gönderilmesi üzerine, bu yargı yerince, İ.Y.U.K.'nun 3 ve 9. maddelerinde öngörülen usule uygun şekilde Mahkemelerinde açılmış bir dava bulunmadığı nedeniyle adli yargı yerine ait dava dosyasının Mahkemesine iade edilmiş olması, yukarıda yapılan tespite uygun düşmektedir.

2-2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 14. maddesine göre; olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararın kesin veya kesinleşmiş olması gerekmekte; bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, hukuk uyuşmazlıklarında ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilmektedir. Aynı Yasanın 27. maddesinde ise, Uyuşmazlık Mahkemesinin, uyuşmazlık çıkarmaya veya görev uyuşmazlıklarına ilişkin istemleri önce şekil ve süre açısından inceleyeceği; yöntemine uymayan veya süresi içinde ileri sürülmemiş istemleri reddedeceği kuralına yer verilmektedir.

Olayda, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının itiraz edilmeyerek kesinleşmesine karşılık, İdare Mahkemesinin görevsizlik kararının temyiz edilmiş olması nedeniyle, ortada idari yargı yerine ait kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmadığından, 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen kararların kesin veya kesinleşmiş olması koşulu gerçekleşmemiştir.

Diğer taraftan, olumsuz görev uyuşmazlığının bulunması halinde, 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesine göre bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, hukuk uyuşmazlıklarında ancak davanın taraflarınca ileri sürülebileceğinden, yargı yerlerince anılan 14. madde kapsamında oluşan olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulabilmesine olanak bulunmadığını da belirtmek gerekir.

Belirtilen nedenlerle, 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen koşulları taşımayan ve yöntemine uygun bulunmayan başvurunun anılan Yasanın 27. maddesi uyarınca reddi gerekmiştir.

SONUÇ : 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen koşulu taşımayan ve yöntemine uygun bulunmayan BAŞVURUNUN, aynı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca REDDİNE, 3.4.2006 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.